

DET KONGELIGE
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Kommunal- og regionaldepartementet
Pb 8112 Dep
0032 OSLO

KOMM. OG REG. DEP
- 8 JUL 2005
04/3411-104
Ark 5311
Avd. INN / PRE / KAB

Deres ref
04/3411-3

Vår ref
200500024-/LIBPAS

Dato
6. juli 2005

Høring - NOU 2004:20 Ny utlendingslov

Vi viser til brev datert 23.12.04, vedrørende ovennevnte sak. Barne- og familiedepartementet har følgende kommentar:

Innledningsvis vil vi vise til vårt brev av 8. april 2005 og det som der er uttalt om kjønnsperspektiv på tvangsekteskap i punkt 1.

Barne- og familiedepartementet har merket seg at utvalget foreslår at en del forhold som i dag er regulert i utlendingsforskriften tas inn i utlendingsloven. Dette finner departementet svært positivt, da det er viktig at de mest sentrale reglene kan leses direkte ut av loven. Det gjør regelverket mer brukervennlig.

Forholdet mellom gjenforeningstilfeller og etableringstilfeller

Utvalget foreslår at man i et nytt regelverk markerer et skille mellom de reelle gjenforeningstilfellene (familiegjenforening) og de tilfellene som gjelder søknad om opphold for å etablere et samliv med ny ektefelle (familieetablering). Som samlebegrep for familiegjenforenings- og familieetableringstilfellene, foreslås begrepet "familieinnvandring". Barne- og familiedepartementet støtter denne begrepsbruken og er enig med utvalget i at ut fra et rettighetsperspektiv må retten til familiegjenforening normalt anses å berøre en mer tungtveiende interesse enn retten til familieetablering.

Særlig om utvalgets forslag som berører barn

BFD mener det må være et grunnleggende utgangspunkt at barn må få anledning til å

Postadresse	Kontoradresse	Telefon	Plan- og administrasjonsavdelingen	Saksbehandler
Postboks 8036 Dep 0030 Oslo	Akersgt. 59	22 24 90 90 Org no. 972 417 793	Telefaks 22 24 95 15	Line Berger Husem 22 242246

vokse opp sammen med sine foreldre, og støtter generelt de forslag som medvirker til dette. BFD støtter således forslaget til § 50 Familiegjennforening mellom samboere og at det også skal gjelde i de tilfelle partene venter barn sammen selv om de ikke har levd i et fast og etablert samboerforhold i minst to år. Vi anser det også som positivt at retten til opphold for barn etter familiegjennforening, utkastet § 51, inntas i loven.

BFD anser det generelt som viktig at barn får anledning til å utvikle og opprettholde et godt forhold til begge sine foreldre selv om de lever hver for seg. Vi mener derfor det er positivt at adgangen til familiegjennforening for mor eller far som skal ha samvær med barn i Norge utvides. Denne retten er som det framgår avhengig av visse vilkår, blant annet at søkeren har samværsrett av et visst omfang i riket. BFD antar at samværsrett i denne sammenheng må bygge på en avtale mellom foreldrene eller en rettsavgjørelse om samvær, og at det ikke er tilstrekkelig med den generelle samværsrett som følger direkte av barneloven §§ 42 første ledd, første punktum, og 43 første ledd, første punktum. Dette bør imidlertid framkomme av lovteksten eller forarbeidene.

Det framgår videre at det er et vilkår at barnet har bodd sammen med, eller hatt samvær av et visst omfang, med søkeren. Etter BFDs syn er det viktig at også barn som ikke tidligere har hatt kontakt med en av sine foreldre, får anledning til å opprette og utvikle et forhold til denne.

Ekteskap inngått ved fullmektig

I henhold til norsk internasjonal privatrett må et ekteskap som er gyldig inngått i vigselslandet etter ordningen med erklæringsfullmakt, godkjennes som gyldig også i Norge. Utvalget mener det knytter seg betenkeligheter til å godkjenne slike ekteskap som grunnlag for familieetablering bl.a. fordi det er fare for at parter kan bli ofre for tvangsekteskap. Videre kan det være vanskelig å få klargjort om partene er lovformelig gift. Utvalget foreslår derfor at ekteskap inngått ved fullmektig ikke skal gi rett til familieetablering, men at slike ekteskap kun gir grunnlag for familieinnvandring dersom vilkårene for familiegjennforening er oppfylt. Dette gjelder selv om ekteskapet i andre sammenhenger godkjennes i henhold til internasjonal privatrett.

Barne- og familiedepartementet vil i den forbindelse vise til at departementet i et høringsbrev (datert 4. juli 2005) foreslår at et ekteskap som er inngått i utlandet ikke skal anerkjennes i Norge dersom ekteskapet er inngått uten at begge parter var tilstede under vigselen, og minst en av partene var norsk statsborger eller fast bosatt i Norge. Hovedhensynet bak forslaget er å forhindre omgåelse av ekteskapsloven og å redusere risikoen for tvangsekteskap. En forutsetning for å få familieetablering gjennom ekteskap er at det anerkjennes i Norge. Hvis forslaget får tilslutning vil ekteskap ved stedfortreder ikke bli anerkjent dersom minst en av partene hadde en sterk tilknytning til Norge på vigselsstidspunktet og dermed heller ikke danne grunnlag for familieetablering.

Forslaget om å heve aldersgrensen til 21 år for familiegjenforening - og etablering.

I dag er aldersgrensen for familieinnvandring (familiegjenforening - og etablering) 18 år. Utvalget foreslår å heve aldersgrensen til 21 år. Forslaget er blitt fremmet som et tiltak mot tvangsekteskap. Utvalget mener mer modenhet i alder, gir en bedre beskyttelse mot presset til å inngå ekteskap mot sin vilje. På den andre siden er det viktig å respektere adgangen til å inngå frivillige ekteskap. Utvalget mener en 24 års grense, som alderskravet er i Danmark, vil være for restriktivt og i større grad komme i konflikt med frivillige ekteskapsinngåelser. Utvalget har derfor kommet fram til å foreslå et alderskrav på 21 år. Utvalget mener videre at alderskravet bør gjelde generelt og absolutt. Utvalget har med andre ord ikke gitt rom for unntak.

Barne- og familiedepartementet støtter utlendingslovutvalget i at hensynet til å oppnå målsettingen om å motvirke tvangsekteskap og ekteskap inngått etter alvorlig press, må veies mot hensynet til at de tiltak man velger ikke må ramme muligheten til å etablere et samliv i Norge med grunnlag i frivillig etablerte ekteskap – også slike som er inngått innen en tradisjonell ramme.

Barne- og familiedepartementet er positive til tiltak mot tvangsekteskap, og er enig i at en heving av aldersgrensen bør vurderes, herunder om regelen skal gjelde absolutt.

Fornyelse av tillatelser

Utlendingsforskriften § 37 sjette ledd inneholder to alternative grunnlag for fornyet oppholdstillatelse som begge er kjønns spesifikt utformet. For det første kan det gis tillatelse dersom en kvinne som følge av samlivsbruddet vil få urimelige vanskeligheter ved retur til hjemlandet grunnet de sosiale og kulturelle forhold der. Derneft heter det i bestemmelsen annet punktum at det skal gis tillatelse dersom kvinnen eller eventuelle barn er blitt mishandlet i samlivsforholdet. Utvalget har foreslått å regulere de aktuelle forholdene i en særskilt bestemmelse i loven og har foreslått enkelte innholdsmessige endringer. Utlendingsforskriften § 37 sjette ledd annet punktum er inntatt i forslag til ny § 64 nr. 2 bokstav a. Bestemmelsen er gjort kjønnsnøytral, slik at den også kan påberopes av menn. I tillegg er bestemmelsen omformet fra en rettighetsbestemmelse til en "kan- bestemmelse", slik at det kan være aktuelt å nekte oppholdstillatelse dersom dette ut fra en helhetsvurdering ikke framstår som urimelig. Barne- og familiedepartementet synes det er positivt at denne bestemmelsen blir inntatt i loven og at den gjøres kjønnsnøytral. Dette er i tråd med Klagenemnda for likestilling sin avgjørelse av 2. november 2004 (19/2004), hvor nemnda kom til at utlendingsforskriften § 37 sjette ledd er i strid med likestillingsloven § 3, ved at den forskjellsbehandler menn og kvinner uten at det foreligger tilstrekkelige saklige og akseptable grunner for dette. Departementet har merket seg at bestemmelsen går over fra å være en rettighetsbestemmelse til å bli en kan-bestemmelse, men antar at de som har behov for opphold også vil få det etter den nye bestemmelsen. Når det gjelder § 37 sjette ledd

første punktum er den videreført i § 64 nr. 2 bokstav b og i tillegg er den gjort kjønnsnøytral. I likhet med utvalget kan ikke Barne- og familiedepartementet se noen god begrunnelse for at en slik skjønsmessig bestemmelse skal være kjønns spesifikk og bare rette seg mot kvinner. Barne- og familiedepartementet støtter derfor forslaget om endre bestemmelsen slik at den blir kjønnsnøytral.

I gjeldende utlendingsforskrift § 37 sjuende ledd har man en bestemmelse om midlertidig opphold til utlending som har reist søksmål etter ekteskapsloven for å få et ekteskap kjent ugyldig fordi det ble inngått ved tvang, samt en bestemmelse om vilkårene for videre opphold på dette grunnlag etter at rettskraftig avgjørelse foreligger. Utvalget har vurdert behovet for å foreslå en tilsvarende bestemmelse inntatt i loven, men har kommet til at de bestemmelsene som er foreslått i § 64 annet ledd bokstav a til c må anses å fange opp alle tilfeller hvor det med hensyn til tvangsekteskap er behov for å kunne innvilge opphold. Utvalget mener derfor at bestemmelsen er overflødig. Etter Barne- og familiedepartementets vurdering kunne det muligens av opplysningshensyn være hensiktsmessig å beholde bestemmelsen. Dersom så ikke gjøres er det imidlertid viktig å få klart fram i forarbeidene at tvangsekteskap omfattes.

Med hilsen

Lars Audun Granly (e.f.)

Line Berger Husem